

## Cuprins

|                  |    |
|------------------|----|
| Abrevieri.....   | 15 |
| Introducere..... | 17 |

### PARTEA I

|                                                                                                        |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>DREPTUL FINANCIAR: RAMURĂ DE DREPT NAȚIONAL<br/>INFLUENȚATĂ DE NORMELE DREPTULUI EUROPEAN .....</b> | <b>19</b> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|

|                                             |           |
|---------------------------------------------|-----------|
| <b>Titlul I. Noțiuni introductive .....</b> | <b>21</b> |
|---------------------------------------------|-----------|

|                                                           |    |
|-----------------------------------------------------------|----|
| Capitolul I. Finanțele publice și dreptul financiar ..... | 21 |
|-----------------------------------------------------------|----|

|                              |    |
|------------------------------|----|
| I.1. Finanțele publice ..... | 21 |
|------------------------------|----|

|                              |    |
|------------------------------|----|
| I.2. Dreptul financiar ..... | 24 |
|------------------------------|----|

|                                                                 |    |
|-----------------------------------------------------------------|----|
| I.3. Dreptul financiar european – ramură autonomă de drept..... | 28 |
|-----------------------------------------------------------------|----|

|                                          |    |
|------------------------------------------|----|
| Capitolul II. Principii și izvoare ..... | 34 |
|------------------------------------------|----|

|                                                    |    |
|----------------------------------------------------|----|
| II.1. Principiile dreptului Uniunii Europene ..... | 34 |
|----------------------------------------------------|----|

|                                                                        |    |
|------------------------------------------------------------------------|----|
| II.1.1. Principiul atribuirii (împuternicirii speciale limitate) ..... | 35 |
|------------------------------------------------------------------------|----|

|                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------|----|
| II.1.2. Principiul împuternicirii implicite ( <i>implied powers</i> )..... | 36 |
|----------------------------------------------------------------------------|----|

|                                          |    |
|------------------------------------------|----|
| II.1.3. Principiul subsidiarității ..... | 36 |
|------------------------------------------|----|

|                                             |    |
|---------------------------------------------|----|
| II.1.4. Principiul proporționalității ..... | 37 |
|---------------------------------------------|----|

|                                                                                   |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----|
| II.1.5. Principiul echilibrului instituțional ( <i>checks and balances</i> )..... | 38 |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----|

|                                                                                               |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| II.1.6. Principiul rangului prioritar al dreptului european față de dreptul<br>național ..... | 38 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----|

|                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------|----|
| II.1.7. Principiul aplicării directe a dreptului unional..... | 40 |
|---------------------------------------------------------------|----|

|                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------|----|
| II.1.8. Principiul respectării drepturilor fundamentale ale omului ..... | 40 |
|--------------------------------------------------------------------------|----|

|                                                         |    |
|---------------------------------------------------------|----|
| II.1.9. Principiul transparenței și al democrației..... | 42 |
|---------------------------------------------------------|----|

|                                                    |    |
|----------------------------------------------------|----|
| II.2. Izvoarele dreptului financiar european ..... | 42 |
|----------------------------------------------------|----|

|                                                                  |    |
|------------------------------------------------------------------|----|
| II.2.1. Izvoarele primare ale dreptului financiar european ..... | 43 |
|------------------------------------------------------------------|----|

|                                                                   |    |
|-------------------------------------------------------------------|----|
| II.2.2. Izvoarele derivate ale dreptului financiar european ..... | 51 |
|-------------------------------------------------------------------|----|

|                              |    |
|------------------------------|----|
| II.2.2.1. Regulamentul ..... | 52 |
|------------------------------|----|

|                          |    |
|--------------------------|----|
| II.2.2.2. Directiva..... | 54 |
|--------------------------|----|

|                         |    |
|-------------------------|----|
| II.2.2.3. Decizia ..... | 55 |
|-------------------------|----|

|                                 |    |
|---------------------------------|----|
| II.2.2.4. <i>Soft law</i> ..... | 56 |
|---------------------------------|----|

|                                                                   |    |
|-------------------------------------------------------------------|----|
| II.2.3. Izvoarele nescrise ale dreptului financiar european ..... | 58 |
|-------------------------------------------------------------------|----|

|                                                       |    |
|-------------------------------------------------------|----|
| II.2.3.1. Cutume și principii generale de drept ..... | 58 |
|-------------------------------------------------------|----|

|                                                                    |    |
|--------------------------------------------------------------------|----|
| II.2.3.2. Rolul jurisprudenței în dreptul financiar european ..... | 59 |
|--------------------------------------------------------------------|----|

|                                                                     |    |
|---------------------------------------------------------------------|----|
| II.2.4. Izvoarele complementare ale dreptului Uniunii Europene..... | 61 |
|---------------------------------------------------------------------|----|

|                                 |    |
|---------------------------------|----|
| II.2.5. Ierarhia normelor ..... | 62 |
|---------------------------------|----|

|                                                    |    |
|----------------------------------------------------|----|
| II.3. Izvoarele dreptului financiar național ..... | 64 |
|----------------------------------------------------|----|

|                                                                                     |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Titlul al II-lea. Activitatea financiară la nivel național și european .....</b> | <b>69</b> |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------|

|                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------|----|
| Capitolul I. Istoric și coordonate moderne ale activității financiare..... | 69 |
|----------------------------------------------------------------------------|----|

|                                        |    |
|----------------------------------------|----|
| I.1. Evoluția finanțelor publice ..... | 69 |
|----------------------------------------|----|

|                                        |    |
|----------------------------------------|----|
| I.1.1. Finanțele publice clasice ..... | 69 |
|----------------------------------------|----|

|                                                                                                          |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| I.1.2. Finanțele publice moderne .....                                                                   | 70  |
| I.1.3. Finanțele publice contemporane.....                                                               | 71  |
| I.2. Structura și funcțiile finanțelor publice .....                                                     | 74  |
| Capitolul II. Principalii actori implicați în activitatea financiară la nivel național și european ..... | 79  |
| II.1. Implicarea statului în activitățile economico-sociale .....                                        | 79  |
| II.2. Aparatul financiar al statului .....                                                               | 84  |
| II.2.1. Consiliul fiscal .....                                                                           | 85  |
| II.2.2. Ministerul Finanțelor.....                                                                       | 86  |
| II.2.3. Comisia fiscală centrală .....                                                                   | 89  |
| II.2.4. Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF) .....                                           | 94  |
| II.2.5. Comitetul Național pentru Supraveghere Macroprudențială.....                                     | 97  |
| II.2.6. Trezoreria publică .....                                                                         | 98  |
| II.2.7. Instituții unionale cu atribuții în activitatea financiară.....                                  | 100 |

## PARTEA A II-A

### DIMENSIUNEA BUGETARĂ A DREPTULUI FINANCIAR NAȚIONAL

|                          |            |
|--------------------------|------------|
| <b>ȘI EUROPEAN .....</b> | <b>103</b> |
|--------------------------|------------|

|                                                             |            |
|-------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Titlul I. Bugete, sisteme și principii bugetare.....</b> | <b>105</b> |
|-------------------------------------------------------------|------------|

|                                                                         |     |
|-------------------------------------------------------------------------|-----|
| Capitolul I. Concepte și evoluție istorică.....                         | 105 |
| I.1. Bugetul public și sistemul bugetar .....                           | 105 |
| I.2. Conceptul de buget al Uniunii Europene: noțiune și importanță..... | 108 |
| I.3. Bugetul public național și sistemul bugetar.....                   | 111 |
| I.4. Conținutul bugetului public național .....                         | 117 |
| I.5. Cuprinsul bugetului .....                                          | 144 |
| I.6. Natura juridică a bugetului statului .....                         | 150 |

|                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------|-----|
| Capitolul II. Principii bugetare .....                      | 153 |
| II.1. Principii bugetare în dreptul financiar național..... | 153 |
| II.2. Principii bugetare în dreptul european .....          | 158 |

|                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Capitolul III. Sistemul bugetar european.....                                               | 168 |
| III.1. Considerații introductive.....                                                       | 168 |
| III.2. Structura bugetului Uniunii Europene .....                                           | 169 |
| III.3. Veniturile bugetului Uniunii Europene.....                                           | 172 |
| III.3.1. Resursele proprii tradiționale.....                                                | 174 |
| III.3.2. Resursa reprezentând o parte din TVA prelevată de statele membre .....             | 175 |
| III.3.3. Resursa reprezentând o cotă parte din venitul național brut (VNB) .....            | 175 |
| III.3.4. Contribuția pentru plastic.....                                                    | 176 |
| III.3.5. Alte resurse proprii ale Uniunii Europene .....                                    | 176 |
| III.3.6. Observații suplimentare privitoare la resursele proprii ale Uniunii Europene ..... | 177 |
| III.4. Cheltuielile bugetului Uniunii Europene .....                                        | 181 |

|                                                                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Titlul al II-lea. Procedura bugetară</b> .....                                                                           | 188 |
| Capitolul I. Procedura bugetară europeană.....                                                                              | 188 |
| I.1. Considerații generale.....                                                                                             | 188 |
| I.2. Formularea propunerii de buget și adoptarea bugetului Uniunii Europene.....                                            | 188 |
| I.3. Execuția bugetară la nivelul Uniunii Europene.....                                                                     | 193 |
| I.4. Mecanisme de control și corecție a deficitelor publice excesive ale statelor membre .....                              | 197 |
| Capitolul II. Procedura bugetară națională .....                                                                            | 205 |
| II.1. Activitatea bugetară a statului.....                                                                                  | 205 |
| II.2. Procedura elaborării proiectului de buget .....                                                                       | 209 |
| II.2.1. Operațiuni prealabile elaborării proiectului de buget.....                                                          | 210 |
| II.2.2. Formularea propunerilor bugetare de către ordonatorii principali de credite .....                                   | 213 |
| II.2.3. Rolul Ministerului Finanțelor în elaborarea proiectului bugetului de stat.....                                      | 215 |
| II.2.4. Însușirea proiectului de buget de către Guvern.....                                                                 | 217 |
| II.3. Aprobarea bugetului și adoptarea Legii bugetare anuale .....                                                          | 217 |
| II.4. Execuția bugetară (executarea bugetului).....                                                                         | 222 |
| II.5. Încheierea exercițiului financiar și controlul execuției bugetare .....                                               | 229 |
| II.6. Scurte considerații privind bugetele fondurilor de asigurări sociale.....                                             | 231 |
| II.6.1. Bugetul asigurărilor sociale de stat .....                                                                          | 231 |
| II.6.2. Bugetul asigurărilor pentru accidente de muncă și boli profesionale .....                                           | 234 |
| II.6.3. Bugetul asigurărilor pentru șomaj.....                                                                              | 235 |
| II.6.4. Bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate .....                                               | 235 |
| II.7. Răspunderea juridică antrenată de nerespectarea regulilor procedurii bugetare .....                                   | 236 |
| <b>Titlul al III-lea. Împrumutul public</b> .....                                                                           | 238 |
| Capitolul I. Noțiuni și concepte.....                                                                                       | 238 |
| I.1. Noțiunea de credit public .....                                                                                        | 238 |
| I.2. Funcțiile, rolul și condițiile creditelor .....                                                                        | 239 |
| I.3. Clasificarea creditelor .....                                                                                          | 240 |
| I.4. Caracteristicile împrumutului public.....                                                                              | 243 |
| I.5. Împrumutului public intern .....                                                                                       | 245 |
| I.6. Împrumutul public extern. Aspecte recente ale relației României cu instituțiile financiar-bancare internaționale ..... | 251 |
| Capitolul II. Datoria publică.....                                                                                          | 259 |
| II.1. Concept și evoluții recente.....                                                                                      | 259 |
| II.2. Administrarea datoriei publice guvernamentale .....                                                                   | 263 |
| II.3. Regimul juridic al datoriei publice în România .....                                                                  | 265 |
| II.4. Reglementarea și controlul relațiilor de credit.....                                                                  | 270 |

**PARTEA A III-A****REPERE ALE AUTONOMIEI FINANCIARE LOCALE LA NIVEL****NAȚIONAL ȘI EUROPEAN..... 273****Titlul I. Autonomia financiară locală..... 275**

Capitolul I. Conceptele de autonomie locală și autonomie financiară a colectivităților locale ..... 275

Capitolul II. Finanțele locale în studiile Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și ale Uniunii Europene..... 281

**Titlul al II-lea. Finanțele comunităților locale ..... 288**

Capitolul I. Finanțele locale în România ..... 288

I.1. Bugetele locale ..... 288

I.1.1. Discuție privind entitățile administrative care pot avea bugete locale ..... 288

I.1.2. Principii bugetare specifice bugetelor locale..... 290

I.1.3. Ordonatorii de credite și controlul financiar..... 293

I.2. Procedura bugetară locală..... 294

I.2.1. Elaborarea proiectului bugetului local..... 294

I.2.2. Aprobarea proiectului bugetului local ..... 295

I.2.3. Execuția bugetelor locale ..... 297

I.2.4. Încheierea execuției bugetare locale..... 297

I.3. Veniturile și cheltuielile bugetelor locale..... 297

I.3.1. Secțiunile de funcționare și dezvoltare. Considerații generale..... 297

I.3.2. Veniturile din impozite și taxe locale..... 300

I.3.3. Serviciile publice locale și taxele speciale asociate..... 302

I.3.4. Venituri locale reprezentând cote defalcate din impozitul pe venit ..... 307

I.3.5. Venituri reprezentând cote și sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat..... 308

I.3.6. Transferuri consolidabile de la bugetul de stat..... 308

I.3.7. Venituri din administrarea domeniului public și privat al unității administrativ-teritoriale și finanțări europene..... 309

I.3.8. Cheltuielile bugetelor locale..... 309

I.4. Împrumutul public local și datoria publică locală ..... 310

I.4.1. Împrumutul public local ..... 310

I.4.2. Datoria publică locală..... 312

Capitolul II. Finanțele publice locale și dreptul european ..... 318

Capitolul III. Considerații privind finanțele locale în alte state..... 325

III.1. Spania ..... 325

III.2. Franța ..... 328

III.3. Austria..... 331

III.4. Statele Unite ale Americii..... 331

III.5. Australia..... 335

III.6. Canada ..... 336

III.7. Argentina ..... 337

III.8. Danemarca ..... 337

III.9. Italia ..... 338

III.10. Belgia..... 338

**PARTEA A IV-A****DIMENSIUNEA BANCARĂ A DREPTULUI FINANCIAR NAȚIONAL****ȘI EUROPEAN.....341****Titlul I. Moneda și sistemele monetare.....343**

## Capitolul I. Istoric și reglementare privind sistemele monetare internaționale .....343

## I.1. Moneda și evoluția sistemelor monetare .....343

## I.2. Apariția și evoluția banilor în spațiul românesc .....356

## I.3. Moneda: concept, funcții și categorii .....360

## I.4. Sisteme monetare: noțiuni, trăsături, evoluție .....370

## I.5. Principalele instituții ale sistemului monetar internațional .....383

## I.5.1. Fondul Monetar Internațional.....385

## I.5.2. Banca Mondială.....389

## I.5.3. Alte instituții financiar-bancare internaționale.....393

## I.5.4. Relația dintre instituțiile Bretton Woods.....402

## Capitolul II. Sistemul Monetar European.....406

## II.1. Apariția și evoluția Uniunii Monetare Europene .....406

## II.2. Adoptarea euro drept moneda unică europeană .....412

II.3. Funcțiile euro, avantaje și riscuri ale implementării acestui proiect  
monetar .....417

## II.4. Efectele adoptării monedei unice asupra cadrului normativ european .....432

**Titlul al II-lea. Cadrul instituțional al sistemului monetar european și  
integrarea monetară în cadrul Uniunii Europene .....436**

## Capitolul I. Sistemul european al băncilor centrale și Banca Centrală Europeană.....436

## I.1. Apariție și cadru juridic.....436

## I.2. Rolul și funcționarea Sistemului European al Băncilor Centrale (SEBC) .....437

## I.3. Banca Centrală Europeană: rol și organizare .....440

## I.4. Actele juridice emise de Banca Centrală Europeană.....458

## I.5. Băncile Centrale Naționale din Sistemul European al Băncilor Centrale .....464

## Capitolul II. Integrarea monetară în cadrul Uniunii Europene .....467

## II.1. Noțiunea de integrare în Uniunea Monetară Europeană .....467

## II.2. Condiții pentru integrarea monetară .....472

## II.3. Armonizarea legislației în domeniul bancar .....480

II.4. Armonizarea prevederilor privind Statutul Băncii Naționale a României  
ca membră a Sistemului European al Băncilor Centrale .....491**PARTEA A V-A****EVAZIUNEA FISCALĂ, FRAUDA FISCALĂ ȘI SANȚIONAREA****ABATERILOR DE LA DISCIPLINA NORMELOR FINANCIARE .....505****Titlul I. Controlul financiar, auditul financiar și controlul fiscal. Concepte,  
instituții și interferențe.....507**

## Capitolul I. Noțiuni și delimitări.....507

## I.1. Controlul financiar. Concept, funcții și clasificări .....507

|                                                                                                                   |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| I.2. Auditul public intern și auditul financiar.....                                                              | 510        |
| I.2.1. Auditul public intern .....                                                                                | 510        |
| I.2.2. Auditul financiar.....                                                                                     | 512        |
| I.3. Controlul fiscal .....                                                                                       | 514        |
| I.4. Vechi și nou, la limita dintre controlul financiar și controlul fiscal .....                                 | 515        |
| I.4.1. Scurte observații privind un fost organ de control financiar – Garda<br>Financiară .....                   | 515        |
| I.4.2. Curiosul caz al Direcțiilor Antifraudă Fiscală: organe fiscale sau<br>organe de control financiar? .....   | 519        |
| Capitolul II. Controlul financiar european.....                                                                   | 527        |
| II.1. Introducere .....                                                                                           | 527        |
| II.2. Curtea de Conturi a Uniunii Europene.....                                                                   | 529        |
| Capitolul III. Controlul financiar în România .....                                                               | 534        |
| III.1. Principalele tipuri de control financiar .....                                                             | 534        |
| III.1.1. Controlul financiar preventiv .....                                                                      | 534        |
| III.1.1.1. Controlul financiar preventiv propriu .....                                                            | 536        |
| III.1.1.2. Controlul financiar preventiv delegat .....                                                            | 538        |
| III.1.2. Controlul financiar concomitent .....                                                                    | 541        |
| III.1.3. Controlul financiar ulterior .....                                                                       | 541        |
| III.2. Metodele controlului financiar.....                                                                        | 541        |
| III.3. Procedura controlului financiar .....                                                                      | 542        |
| III.4. Controlul exercitat de Ministerul Finanțelor și de Agenția Națională de<br>Administrare Fiscală.....       | 543        |
| III.5. Controlul exercitat de Curtea de Conturi .....                                                             | 544        |
| <b>Titlul al II-lea. Cadrul actual al luptei împotriva evaziunii și a fraudei fiscale .....</b>                   | <b>558</b> |
| Capitolul I. Noțiunile moderne de evaziune fiscală și fraudă fiscală.....                                         | 558        |
| I.1. Privire generală asupra fenomenului evazionist.....                                                          | 558        |
| I.2. În căutarea unei noțiuni: evaziune fiscală sau fraudă fiscală? .....                                         | 564        |
| Capitolul II. Noua ordine publică internațională a Organizației pentru Cooperare<br>și Dezvoltare Economică ..... | 580        |
| II.1. Considerații generale.....                                                                                  | 580        |
| II.2. Domenii de acțiune ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare<br>Economică .....                       | 582        |
| II.2.1. Prețurile de transfer.....                                                                                | 582        |
| II.2.2. BEPS ( <i>Base Erosion &amp; Profit Shifting</i> ) .....                                                  | 584        |
| II.2.2.1. Proiectul BEPS.....                                                                                     | 584        |
| II.2.2.2. Reforma fiscală internațională din 2021 .....                                                           | 587        |
| II.2.3. Convenția-model OCDE .....                                                                                | 588        |
| Capitolul III. Lupta împotriva evaziunii și a fraudei fiscale la nivelul Uniunii<br>Europene.....                 | 590        |
| III.1. Frauda la bugetul Uniunii Europene și crearea Parchetului European .....                                   | 590        |
| III.2. Măsurile fiscale destinate să combată evaziunea și fraudă fiscală la nivelul<br>Uniunii Europene.....      | 596        |

|                                                                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Capitolul IV. Combaterea evaziunii și a fraudei fiscale în România.....                                                                        | 606 |
| IV.1. Prezentare generală a Legii privind evaziunea fiscală.....                                                                               | 606 |
| IV.2. Infracțiunile de evaziune fiscală.....                                                                                                   | 607 |
| IV.2.1. Considerații generale.....                                                                                                             | 607 |
| IV.2.2. Evaziunea fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 241/2005 .....                                                   | 610 |
| IV.2.3. Evaziunea fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 241/2005 .....                                                   | 613 |
| IV.2.4. Evaziunea fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005 .....                                                   | 615 |
| IV.2.5. Evaziunea fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 241/2005 .....                                                   | 623 |
| IV.2.6. Evaziunea fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 241/2005 .....                                                   | 623 |
| IV.2.7. Evaziunea fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 241/2005 .....                                                   | 623 |
| IV.2.8. Evaziunea fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 241/2005 .....                                                   | 624 |
| IV.3. Cauzele de reducere sau de înlocuire a pedepselor .....                                                                                  | 625 |
| IV.4. Infracțiunile conexe infracțiunilor de evaziune fiscală.....                                                                             | 632 |
| IV.5. Probleme practice în domeniul evaziunii fiscale.....                                                                                     | 634 |
| IV.5.1. Problema suspectului de serviciu în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală.....                                                      | 634 |
| IV.5.2. Determinarea prejudiciului.....                                                                                                        | 636 |
| IV.5.3. Prescripția acțiunii civile în procesul penal al evaziunii fiscale .....                                                               | 645 |
| IV.5.3.1. Considerații generale.....                                                                                                           | 645 |
| IV.5.3.2. O premisă ceva mai concretă și o întrebare detaliată .....                                                                           | 647 |
| IV.5.3.3. Acțiune civilă sau acțiune fiscală? .....                                                                                            | 647 |
| IV.5.3.4. Încetarea procesului penal ca efect al prescripției și efectele asupra judecării acțiunii fiscale .....                              | 651 |
| IV.5.3.5. Și totuși, prescripția.....                                                                                                          | 654 |
| IV.5.3.6. Dreptul contribuabilului la restituirea sumelor consemnate și la plata dobânzilor fiscale aferente .....                             | 655 |
| IV.5.3.7. Concluzii .....                                                                                                                      | 656 |
| IV.5.4. Expertize fiscale sau expertize contabile pentru determinarea prejudiciilor .....                                                      | 657 |
| IV.5.5. Efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 102 din 17 februarie 2021 .....                                                           | 660 |
| IV.5.5.1. Chestiunile prealabile în procesul penal. Puncte-cheie din Decizia Curții Constituționale nr. 102/2021 .....                         | 660 |
| IV.5.5.2. Decizia nr. 102/2021: o „lovitură de teatru” sau o evoluție firească a dreptului național, prin raportare la dreptul european? ..... | 669 |
| IV.5.5.3. Chestiunea fiscală prealabilă, un „cartof fierbinte” pentru instanțele penale?.....                                                  | 675 |
| IV.5.5.4. Un prim exemplu cunoscut de aplicare a Deciziei Curții Constituționale nr. 102/2021 .....                                            | 678 |

|                                                                                                                                                                                                   |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Titlul al III-lea. Sancțiunile financiare internaționale.....</b>                                                                                                                              | <b>680</b> |
| Capitolul I. Scurtă introducere în problematica sancțiunilor internaționale .....                                                                                                                 | 680        |
| Capitolul II. Sancțiunile financiare aplicate în Uniunea Europeană .....                                                                                                                          | 684        |
| II.1. Cadrul general al sancțiunilor .....                                                                                                                                                        | 684        |
| II.2. Aspecte procedurale privind sancțiunile aplicate de Uniunea Europeană .....                                                                                                                 | 685        |
| II.3. Clasificarea regimurilor sancționatorii.....                                                                                                                                                | 688        |
| II.4. Tipuri de sancțiuni .....                                                                                                                                                                   | 690        |
| II.4.1. Indisponibilizarea bunurilor.....                                                                                                                                                         | 690        |
| II.4.2. Restricții de călătorie sau privind vizele .....                                                                                                                                          | 692        |
| II.4.3. Restricții privind bunurile cu utilizare duală și embargoul asupra<br>armelor.....                                                                                                        | 693        |
| II.4.4. Restricții privind comerțul sectorial și investițiile .....                                                                                                                               | 693        |
| II.5. Concepte asociate sancțiunilor impuse de Uniunea Europeană .....                                                                                                                            | 693        |
| Capitolul III. Un caz de aplicare practică a sancțiunilor financiare ale Uniunii<br>Europene în România. Repere și controverse .....                                                              | 695        |
| III.1. Sancțiunile financiare aplicate Federației Ruse ca urmare a ocupării<br>Crimeei .....                                                                                                      | 695        |
| III.2. Misterioasa situație a unui producător de îngrășăminte chimice .....                                                                                                                       | 698        |
| III.2.1. Care este relevanța listării unei entități, ce procedură trebuie urmată<br>pentru listare și ce concluzie poate fi desprinsă din faptul că nu există o<br>listare?.....                  | 699        |
| III.2.2. Care sunt criteriile pe baza cărora se poate conchide că o entitate<br>este controlată indirect de o persoană listată și cum anume se probează<br>existența unui asemenea control? ..... | 701        |
| III.2.3. Cum se asigură publicitatea concluziei referitoare la faptul că o<br>entitate este controlată indirect de o persoană listată? .....                                                      | 702        |
| III.2.4. Dezvoltarea principiilor teoretice în plan judiciar .....                                                                                                                                | 705        |
| <b>Bibliografie .....</b>                                                                                                                                                                         | <b>719</b> |